

Jadwiga Żabicka

NAGMINNE ZAPALENIE PRZYUSZNICY – ŚWINKA W 1994 ROKU*

Rok 1994 charakteryzował się prawie dwukrotnie wyższą liczbą zachorowań (219 516) w porównaniu z rokiem poprzednim (111 300), a także znacznie wyższą zapadalnością. Zapadalność na świnkę w 1994 r. wynosiła 569,5/100 000 i była blisko dwukrotnie wyższa w porównaniu z 1993 r. (299,8) oraz trzykrotnie w porównaniu z medianą za lata 1988–1992 (178,1). W poszczególnych województwach współczynnik wahał się od 207,8 (łomżyńskie) do 1162,7 (tarnobrzeskie). W porównaniu z 1993 r. w większości województw wystąpił 2–5-krotny wzrost zapadalności, a w woj. bydgoskim zapadalność wzrosła ponad 10-krotnie. Tylko w pięciu województwach liczba zachorowań na świnkę była niższa w porównaniu z rokiem ubiegłym (tab. I).

Tabela I. Nagminne zapalenie przyusznicy w Polsce w latach 1988–1994.
Zachorowania i zapadalność na 100 000 wg województw.

Województwo	1988–1992 mediana		1993 rok		1994 rok			
	Zachorowania	Zapadalność	Zachorowania	Zapadalność	Zachorowania	Zapadalność	Hospitalizacja	
							liczba	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Polska	67427	178,1	115300	299,8	219516	569,5	8632	3,9
1. St. warszawskie	4744	194,6	9675	401,3	13173	545,8	461	3,5
2. Białkopodlaskie	547	178,6	328	106,3	1880	608,2	60	3,2
3. Białostockie	1440	210,9	1650	236,2	3302	471,9	166	5,0
4. Bielskie	18221	204,0	4388	482,5	4566	500,1	142	3,1
5. Bydgoskie	1395	126,9	806	71,7	9135	810,1	266	3,0
6. Chełmskie	405	166,4	416	166,8	1051	420,9	12	1,1
7. Ciechanowskie	743	174,2	357	82,1	1239	284,7	17	1,4
8. Częstochowskie	1783	229,9	2682	343,1	3541	452,9	96	2,7
9. Elbląskie	1103	233,4	1164	238,8	2335	477,3	39	1,7
10. Gdańskie	2062	145,2	2155	149,6	8689	600,0	630	7,3
11. Gorzowskie	786	159,8	2776	547,6	3477	683,6	204	5,9
12. Jeleniogórskie	1315	254,2	817	156,4	2405	459,6	30	1,3
13. Kaliskie	1093	155,2	2832	394,1	2319	321,8	72	3,1

* W opracowaniu technicznym brały udział p. Grażyna Dutkiewicz i p. Barbara Kondej

c.d. tab. I

1	2	3	4	5	6	7	8	9
14. Katowickie	7777	195,0	15813	399,9	21021	531,7	309	1,5
15. Kieleckie	2250	201,6	4364	384,3	9689	853,4	437	4,5
16. Konińskie	448	95,3	646	135,7	2260	473,0	187	8,3
17. Koszalińskie	900	180,1	916	177,7	3532	681,3	158	4,5
18. M. krakowskie	2122	173,4	5837	473,2	7449	602,1	380	5,1
19. Krośnieńskie	356	72,7	1024	203,8	3247	643,6	244	7,5
20. Legnickie	1075	213,4	2243	430,5	2575	492,7	30	1,2
21. Leszczyńskie	658	168,5	1172	297,9	895	226,8	19	2,1
22. Lubelskie	1990	198,4	2250	220,1	7133	696,0	413	5,8
23. Łomżyńskie	652	188,3	276	78,3	734	207,8	22	3,0
24. M. łódzkie	1171	101,9	2187	193,9	7150	636,3	309	4,3
25. Nowosądeckie	1060	155,7	2715	377,7	2491	344,0	179	7,2
26. Olsztyńskie	949	128,0	962	125,9	4905	639,1	153	3,1
27. Opolskie	2387	233,6	4562	444,3	5939	578,2	144	2,4
28. Ostrołęckie	496	126,9	752	185,8	2581	635,5	76	2,9
29. Piłskie	545	114,4	1954	400,1	2363	481,6	99	4,2
30. Piotrkowskie	1818	283,0	1462	226,8	7420	1150,7	405	5,5
31. Płockie	571	110,4	2355	452,4	2382	456,9	166	7,0
32. Poznańskie	3412	257,9	6278	467,1	8175	606,0	207	2,5
33. Przemyskie	644	159,3	680	165,0	1708	413,6	89	5,2
34. Radomskie	919	123,0	2367	311,3	4552	597,4	39	0,9
35. Rzeszowskie	1022	140,8	1270	172,2	4442	599,0	464	10,5
36. Siedleckie	740	113,9	1085	164,8	3229	489,2	109	3,4
37. Sieradzkie	276	68,4	900	218,5	1434	348,2	174	12,1
38. Skierniewickie	506	121,2	2291	541,7	1091	257,7	65	6,0
39. Słupskie	684	164,7	1586	375,5	4275	1007,5	96	2,3
40. Suwalskie	879	191,0	861	179,0	2149	444,8	95	4,4
41. Szczecińskie	1501	154,2	2229	226,7	6038	612,0	119	2,0
42. Tarnobrzeskie	1003	167,0	1504	247,7	7074	1162,4	260	3,7
43. Tarnowskie	1133	168,5	1420	207,3	2682	389,4	94	3,5
44. Toruńskie	914	140,8	917	137,7	3618	541,0	217	6,0
45. Wałbrzyskie	1306	176,4	2412	325,2	3460	466,8	44	1,3
46. Włocławskie	545	127,3	1946	448,9	1762	405,7	67	3,8
47. Wrocławskie	1784	158,5	3720	328,4	7988	703,4	453	5,7
48. Zamojskie	656	133,9	1019	206,5	2443	494,9	66	2,7
49. Zielonogórskie	1006	152,2	1279	191,5	2518	375,6	49	2,0

Jak i w latach poprzednich dominowały zachorowania wśród dzieci w wieku do 14 lat, które stanowiły 95,4% ogółu przypadków (209 328), przy czym 57,7% zachorowań (126 623) wystąpiło u dzieci w grupie wieku 5-9 lat. Zgłoszono 33 913 zachorowań dzieci w wieku 0-4 lata (15,4%), a zachorowania wśród osób dorosłych w wieku powyżej 20 lat stanowiły 2,2% (4625).

We wszystkich grupach wieku obserwowano 2-3-krotny wzrost zapadalności w porównaniu z 1993 r. (tab. II). Jak co roku najwyższa zapadalność dotyczyła dzieci 6 i 7-letnich (4704,8 i 5341,3 na 100 000).

Tabela II. Nagminne zapalenie przyusznic w Polsce w latach 1993-1994.
Zapadalność i procent wg wieku.

Wiek w latach	1993 rok		1994 rok	
	Zapad. na 100 tys.	%	Zapad. na 100 tys.	%
0-4	719,7	16,6	1312,7	15,4
0	62,0	0,3	111,2	0,2
1	213,4	1,0	362,8	0,8
2	517,0	2,4	939,7	2,2
3	1086,9	5,1	1879,6	4,6
4	1605,9	7,8	3046,6	7,6
5-9	2154,3	59,8	4130,1	57,6
5	2039,7	10,3	3573,1	9,2
6	2703,0	14,2	4704,8	12,5
7	2638,6	14,7	5341,3	14,7
8	1951,2	11,4	3955,8	11,5
9	1518,6	9,1	3171,2	9,7
10-14	693,3	20,0	1447,2	22,3
15-19	67,2	1,8	175,6	2,5
20-29	17,4	0,8	38,0	0,9
30-39	14,2	0,8	31,4	0,9
40 i >	1,3	0,2	5,0	0,4
Ogółem	299,8	100,0	569,5	100,0

Tabela III. Nagminne zapalenie przyusznic w Polsce w 1994 r. Zapadalność według płci i środowiska.

	Miasto		Wieś		Ogółem	
	M	K	M	K	M	K
Zapadalność na 100 000	686,9	569,4	511,8	444,8	618,4	523,2
%	52,6	47,4	53,5	46,5	52,9	47,1
Zapadalność na 100 000	625,7		478,3		569,5	
%	68,0		32,0		100,0	

M - mężczyźni

K - kobiety

Obserwowano wyższą zapadalność mężczyzn (618,4) w porównaniu z zapadalnością kobiet (523,2), na co mogła mieć wpływ przewaga zachorowań wśród chłopców w wieku 0-19 lat, podczas gdy w starszych grupach wieku zapadalność na ogół była wyższa wśród kobiet.

Podobnie jak w latach ubiegłych zapadalność w miastach była wyższa (625,7) niż na terenach wiejskich (478,3). W miastach obserwowano wyższą zapadalność w rocznikach do 9 lat, a w grupach wieku powyżej 10 lat zapadalność na ogół była wyższa wśród mieszkańców wsi. Więcej zachorowań (155 644) wystąpiło w pierwszym półroczu i stanowiły one 73% ogółu zarejestrowanych przypadków.

W 1994 r. leczono w szpitalach 8632 chorych na świnkę, co stanowiło 3,9% zgłoszonych przypadków. Odsetek hospitalizowanych chorych był wyższy w 1994 r. w porównaniu z 1993 r., w którym wynosił 2,8%. W 1994 r. częstość hospitalizowanych chorych w poszczególnych województwach wynosiła od 0,9% w woj. radomskim do 12,1% w woj. sieradzkim.

Przez sześć ostatnich lat nie zarejestrowano w Polsce ani jednego zgonu z powodu świnki, a dopiero w 1994 r. wystąpiły dwa zgony dzieci w wieku szkolnym w przebiegu świnki z zajęciem układu nerwowego (woj. tarnobrzeskie, katowickie).

Szczepienia dzieci przeciw śwince były dotychczas stosowane sporadycznie na życzenie rodziców. Od 1995 r. w kalendarzu szczepień zaplanowano obowiązkowe szczepienie dzieci w wieku od 13 do 15 miesiąca życia szczepionką skojarzoną MMR II, zamiast pierwszego szczepienia przeciw odrze. Szczepionka ta produkowana jest przez firmę Merck Sharp Dohme i zawiera szczep wirusa świnki Jeryl Lynn (zarejestrowana w Polsce w 1994 roku).